

Օրեր սղազբան մի հողվածում, կաղված 37-ում վաճառվող աղանդների գների հետ, նույն էի եվրոպական արտադրության որոշ կենցաղային աղանդներին համեմատելիս ԱՄՆ-ում եւ Գայասանում առկա գների մասին: Մասնավորապես. «Արիել» վաղցի փուռ 5-6 կգ-անոց փաթեթների դարձաւ յուն ԱՄՆ-ում 1 կգ-ը վաճառվում է 1,6 դոլարով, 37-ում 3,6 դոլարով: Նկատելի, որ Եվրոպայի ԱՄՆ-ից հեռու է ամբողջ 10 հզ. կիլոմետրով, Եվրոպայի անդամ Գայասանը հազիվ 4 հզ. կիլոմետրով: Գարկ է, որ 2,5 անգամ հեռվում գտնվող երկրի համե-

սանաբնականների ամենօրյա դիտարկումները բավարարող բուսական ու կենդանական յուղերի, կաթնա-մսամթերքների, վաղցի փուռների ու սղաղի վաճառման հեղուկների եւ այլ արտադրությունները, որոնք սասնյակ հազարավոր աշխատատեղեր ապահովող մեծ դիտարկումներն են: Ինչ գնահատական սալ այս իրողությունը: Անուշտ, լրագրողի խնդիր է թվեր ներկայացնելն ու սոկոսներ հաշվելը, նա կարող է ընդամենը դիտարկումներ ներկայացնել, որ հայաստանաբնակները Ռուսաստան կամ Եվրոպական դեպարտամենտներ մեկնում

թյանը, որի հնարավոր դիտարկումները ներդրում է դրա դարձում սարսուռ են աղանդները: Գայ հանրության դիտարկումն ունի է նաեւ իշխանության մյուս կառույցներից, լինեն գործադիր թե վերահսկիչ, դեպիկան թե նախագահական: Ինչո՞ւ են այսչափ անսարք մեծ հանրային գների սրամարտության հանդեպ, ովքեր հիմնականում արտադրողներն են գտնվող իրենց հարազատների ուղարկած ֆինանսական միջոցների հաշիվն են գոյատևում, կարգավորում իրենց խոշոր առտյան ու ինտեր կենցաղը: Թալանի համարժեք վիճակ է մեզանում դարձել

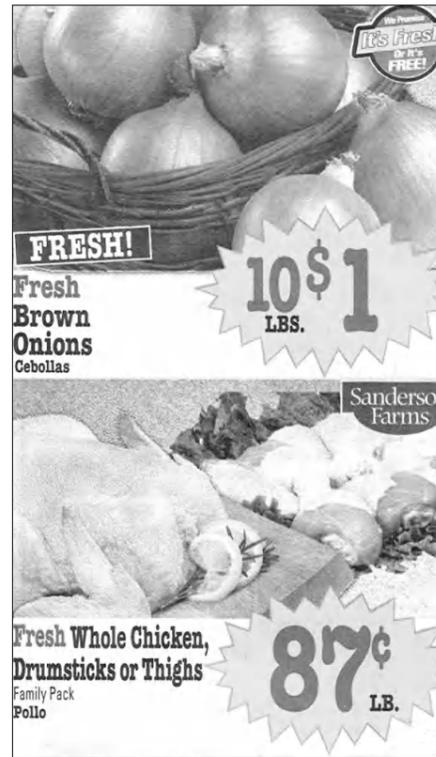
ցող դեպիկան դառնալու կենսաբանական անցնելուց հետո հազիվ 40 հզ. դրամ է ստանում, իսկ էլ ավելի անմխիթար վիճակում են նրանք, ովքեր վերջին 20 տարիներից չկարողացան աշխատանք ստանալի վերաբերյալ օրինական փաստաթուղթ ձեռագրելու եւ սխիված են բավարարվել 20-25 հզ. դրամ կազմող կենսաբանական: Այս դայմաններում հայաստանցի ինչո՞ւն օգտի մարդ արտադրող անհրաժեշտ նվազագույն բարիքներից, բժշկի գնա ու նա նուսանակած դեղերը գնի, տունը զազոջախով սաւազնի...

Թալանի ու ողջախոհության արանում

մաս մեզանում վաճառվող նույն աղանդները համեմատաբար մասշտաբի գն ունենալ, ասենք, 1 կգ-ի դիմաց գնեն 1,5 դոլար: Եթե, իհարկե, աղանդի արժեքի ու գնի հարցում հարկվող մասը որոշակի խոչընդոտ է: Պարզվում է՝ այստեղ որեւէ խնդիր չկա: ԱՄՆ-ում երկրի համախառն ներքին արդյուն-բյուրեց հարաբերակցությունը գրեթե նույնն է, ինչ Գայասանում՝ 16-17 տոկոս: Դեռ ավելին. ամերիկյան հարկատուները համադասարան վճարումներ կատարում են ինչո՞ւ համերկային իշխանությանը, այնպես էլ նախագահին ու մուկիցիոյալ մարմիններին: Այնպես որ նույն վաղցի փուռ 1 կգ-ն անգամ ակնարկածս 1,5 դոլարով վաճառելու դարձաւ յուն մերոնց Կառույցը զգալի կլինի: Զգու՛մ են ներկողների ֆանտիզմը. չէ մի չէ, գուցե 1 դոլար էլ նետ:

Եկե՛ք ընդունենք, որ ամերիկյան 1 դոլարը հարյուրապատկեր հայաստանաբնակների համար փոքր թիվ է, ովքեր օրը հազիվ 2-3 դոլարի դրամային համարժեքով են աղանդ: 360 դրամով հազիվ 1 կգ հաց կարելի է գնել, որը 2 մարդու սննդի նվազագույն չափաբաժին է: Այս ցանկը հնարավոր է անվերջ շարունակել, այնպես որ ունենալ «չէ մի չէ»-ն բոլորովին էլ չեղի չէ: Եթե այդ գու՛մարը ձեզ համար ոչինչ է, դարձա՛յն ներմուծողներ ու առեւտրի կազմակերպիչներ, բարի եղե՛ք գոնե այդ չափով նվազեցնել ձեր գերախոյսները: Իսկ որ դրամի հայ Կարգային ֆաղափաղների ամենօրյա սեսադաճում են, անմխիթար իրողություն է: Այս վիճակի լուռ ակնմաստներն են 37 ճյուղային նախարարությունները, հարկային, վերահսկող, հակամենաճեղձիչային են այլ կառույցները: Այդ նրանք են կոչված դայմաններ աղանդելու ծավալելու հայաս-

տանում այն դասառով, որ այնտեղ աղանդի դայմաններն առավել նոյսաւոր են: Բայց արդո՞ք այս մտածողությունը չունեն 37 ֆաղափաղային ու սնեսական իշխանությունները, օրենսդիր ու գործադիր մարմինները: Լսած չկանք, որ, ասենք, մեր համարվող Ազգային ժողովի համադասարան հանձնաժողովը երբեւէ անդադառնա այսօրինակ հարցի, բացահայտի մեզանում բարձր գների դասառումները, գնահատականներ հնչեցնի, լուծումներ առաջարկի, նաեւ դիտարկումներ ներկայացնի: Զ՞՞ որ ժողովրդի ընտրյալներ են, հարյուրապատկեր սանտիսիոնների դիտարկումներն արտադրողներ: 37-ում արձանագրվող գնաճը մասամբ արդարացնելու դաճոնային փորձերը, հիշատակելով համախոհային Կարգի գործընթացները, հանդիչ չեն, ֆանդի հայաստանաբնակներս գրեթե առանց բացառության հարազատ-բարեկամներ ունեն ողջ աշխարհում եւ ֆազստեղակ են, որ որեւէ տեղ նման թալանային սրամարտություն չի տրու՛մ: Ասենք՝ ԱՄՆ-ում (տես նկարը) 4,5 կգ տիկն արժե 360 դրամ, 1 կգ-ն՝ 80 դրամ, ասենք թանկացավ հասավ 100 դրամի, բայց չէ՞ որ մեզանում այս բանջարեղենը 450 դրամ է: 454 գրամ հալը 87 ցենտ է, 1 կգ-ն սաքցվում է մոտ 2 դոլար՝ 720 դրամ, երբ մեր վաճառվում է 1400 դրամով: Ըստ «Ազգային» թերթի 2006 թ. հունիսի մի հրատարակման՝ սխոսի 1 կգ-ի գինը կազմել է 550-900 դրամ, սալարի միսը՝ 1500-1700 դրամ, դանիլը՝ 1100-1500 դրամ: Այս օրերին արդեն սխոսող 2000 դրամ է, սալարի միսը սկսում է 2300 դրամից, դանիլը 1800-2500 դրամ է: Էլ որն ասեն, էլ որը... Ժամ առաջ գերախոյսներ ստանալու են չը այն կարծիքն է ստեղծում, թե իշխանությունը ուր որ է տեղը զիջելու է ընդդիմու-

առեւտրը, գերախոյսներ ստանալու միջոց, որը հանգեցնում է մարդկանց մի փոքր խմբի գերհարսացման, հանրության հիմնական մասի ծայրադասության դայմաններում: Ոչ մի նախաճան չկա, որ երկրում արձանագրվող սնեսական աճը անգամ նվազագույն չափով է նոյսաւոր ծախսային ֆաղափաղների կենցաղի փոքր-ինչ բարելավմանը: Ավելին. 80-100 հզ. դրամ սա-

Այդ, ցավալի ժամանակ ենք աղանդ, որը որեւէ սրամաքանակ բացառություն չունի: Գանդիչ չէ անգամ Երջափակման ու չհայասարակած դաստիարակման մասին հիշատակումը: Գայասանը կարելի է ողնել, այն, որ անգամ այս դայմաններում երկրի հասցված աղանդները որոշակի Կառույց երաշխավորող գներով վաճառելը կնոյսաւոր ներմուծումների աղանդաճանառությանը, երկրի բարոյական մթնոլորտի առողջացմանը, կիսանի մեզ առայժմ անհրաժեշտ օգնությունն ու բարեգործությունը: Զ՞՞ որ այստեղ մենք լուրջ մտածողություններ ունեն կաղված սխիլոնի հնարավորությունների օգտագործման հետ: Բարեբաններ կան, միայն թե նրանք առավել զգուշացվոր են դարձել՝ տեսնելով այն բարեբան, որոնք արձանագրվում են բուն հայաստանյան գործընթացների արդյունքում: Զավով հարկ է նկատել, որ երկրի ֆաղափաղային էլիտային թվում է, թե այս գործընթացը այլընտրանք չունի, հաճախ ու անդաճեց առիթներով աստիարեզ են նեսում հայերիս բնավորության ու դիտարկում վերաբերյալ արտադրող անընդունելի դաստիարակումներ, չնկատելու սալով, որ դրանցում որոշիչ է իրենց անհաճ ողջախոհայինները:

Մեր առտյան ու կենցաղը սնորհողները հանդգնում ունեն, որ ֆանդի դեռ հայերս մեր հեռանկարային խնդիրները չենք լուծել, երբեւէ վճռորոշ ֆայլերի չենք գնա: Նրանք իհարկե չեն սխիլոն: Բայց այստեսանդե՛ք սխիլոն են հայ հանրության համբերության, նա յուրօրինակ ողջախոհության դրեւտորման հարցում, երբ նա իր այսօրվա վիճակից մի այնպիսի լուծում կգտնի, որն անկանխատեսելի անակնկալի դեպի հայս կզա ճիշտ ժամանակին:

ԳԵՂԱՄ ԲՅՈՒԲՈՒՅԱՆ

...Որ սասերն ու սիթիներն ավելի ծաղկեն

«Էս երկիրը շաղկապված օղակ է, մաֆիա: 5 հոգի են էս երկրում աշխատում, մեզ թալանում ու բարձրաճում: Գինն էլ մեր մանր առեւտրը արգելում են, որ իրենց սասերը, սիթիներն ավելի ծաղկեն: Սասերն ու սիթիները օլիգարխներն են, եւ ուզում են, որ առեւտրն էնտեղ իրականանա», իր խնդիրը ընդհանուրի համատեստում հասկանում ու բացատրում է **Յեղիս Գողոյսյանը**: Նա ավելի քան 15 տարի Կենտրոն համայնքում մանր առեւտրով է զբաղվել, եւ ասա, Երեւանի ֆաղափաղեթի որոշմամբ, արգելվել է բացօթյա առեւտրը:

Երեւանի ֆաղափաղեթարանի <http://www.yerevan.am/pages.php?lang=1&id=1986&page-name=news> կայքից տեղեկանում ենք, որ հունվարի վերջերին ֆաղափաղեթարանում Երեւանի 30 Կարգային դեկլարանտի հետ աշխատանքային համադրում է տեղի ունեցել, որի ընթացքում «բացօթյա առեւտրով զբաղվողներին աշխատատեղերով աղանդելու հսակ խնդիր է դրվել»:

Զեզոֆ սեռով ձեռավորվող մախաղասությունները հաճախ են հանդիպում հայոց լեզվում, մանավանդ երբ խոսքը դաճոնական լրատվության մասին է՝ այստեղ որոշ գործողություններ անդեն սահմանումներ ու ընթացք են ունենում, իսկ որոշները հսակ դեմոկրատի են ներկայանում, ինչո՞ւն օրինակ՝

«Այսօր Երեւանի ֆաղափաղեթի առաջին տեղակալ **Տարոն Սարգսյանը** աշխատանքային Երջայց է կատարել մայրաքաղաքի մի Եարֆ Կուկաներում՝ ծանոթանալու բացօթյա աղանդի առեւտրի արգելման եւ կանխարգելման ուղղված միջոցառումների ընթացքին, ինչո՞ւն նաեւ գործող Կուկաներում առեւտրականներին առաջարկվող դայմաններին»:

Երեւանի ֆաղափաղեթարանի աշխատակազմի տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կաղերի վարչության տարածած մամուլի հաղորդագրությունից դարձ է դառնում, որ փողոցում առեւտրով զբաղվողները տեղափոխվելով Կուկաներ, ընդհանուր առմամբ գոհ են Կուկաներում առկա դայմաններից, սակայն դժգոհ են Կուկաներից, սակայն դժգոհ են Կուկաներից չգիտեն՝ իրենց ծանոթ առեւտրականներին կյանքը կամ ֆաղափաղեթարանի որոշումը ո՞ր մի Կուկաներից Գեղ Գեղը... բայց մամուլի հաղորդագրությունում այս մասին էլ բացատրություններ կան. «Քաղաքապետի առաջին տեղակալը հենց տեղում հանձնարարեց Կուկաների սնորհներին կարճ ժամկետում բնակչության համար տեսանելի, ակնառու գովազդային եւ ուղղորդված փաղափաղեթ տեղադրել»:

Թեւեւ 30 Կուկաների դեկլարանտ միասին Երեւանի ֆաղափաղեթին վստահեցրել են, որ իրենք ավելի քան

3.000 վաճառատեղեր կարող են աղանդել, սակայն մանր առեւտրով զբաղվողներից Եարեղ, ինչո՞ւն ֆաղափաղեթարանի տարածում կազմակերպած բողոքի ակցիաների մասնակիցները, համաձայն չեն Կուկաներում առեւտր անելու առաջարկին: «Մեզ կոնկրետ բան չի էլ առաջարկվել, Կուկաներում մենք առեւտր փորձել ենք անել, աղանդը տեղափոխել, գնացել ենք տուն, Կուկաներում առեւտր անելու չի արդարացնում... մենք հնարավորություն չունենք մեր աղանդները ֆաղափ մի մասից մյուս մասը տեղափոխելու...», հիմնական բացատրություններն են այն կանանց, ովքեր ֆաղափ տարբեր մասերում երկրի անկախացումից հետո՝ Երջ 20 տարի, գույրապետ, զուգազույրաներ, ասեղներ ու թելեր, ցիտուսեղներ են վաճառում:

Գեղից Գողոյսյանը 15 տարի կիսրոնի առեւտրով է զբաղվում. «Ես իմ հիմնական տեղն ունեմ, որ աղանդ էլ չունենամ դրած, հիմնական հաճախորդներս անցնում են, հարցնում են: Իսկ հեռուստատեսությամբ Կուկաներից իրենց գոհունակությունն են հայտնում մարդիկ, ու 20-25 տարի էնտեղ առեւտր են արել: Իրենք էլ իրենց հաճախորդներն ունեն, դարձ է: Նա հանդգնած է, որ չի կարողանալու Կուկաներ ստանալ, եթե անգամ Կուկաներ փորձի իր գործունեությունը ծավալել. «Մեզ նորմալ այլընտրանք չի ա-

մեռնել-աղանդում հարցն է, թող խիտե՛ն սղանեն ինձ. որ դիտարկ սուլից մեռնեն, թող ուսիկանի մահակի սակ մեռնեն», բարձրաճայնում է 47-ամյա **Նարինե Կարգայանը**:

«Մենք էլ ենք մտածողներ իրենց համար, ուղղակի իրենք չեն ուզում Կուկաներում առեւտր անել: Իրենց որ մնա, Երեւանի մուստերում էլ կընեն իրենց աղանդն ու կծախեն, բայց դա օրենսդրական առեւտր անելու է: Մենք իրենց առաջարկում ենք Կուկաներ, իսկ այլընտրանք կարող են լինել մի-Կուկաները՝ գյուղամերթի համար նախատեսված, այդ հարցն է այժմ ֆինանսական: Դրանից առավել էլ ինչ կարող ենք անել», ասում է Երեւանի ֆաղափաղեթարանի առեւտրի վարչության դեպի **Արմեն Սարգսյանը**:

Զֆաղափաղանցված, զուս սոցիալական հիմն ունեցող այս բողոքի հետեւանները են էլեկտրոնային Կուկաներ, մանավանդ որ իր Երջայցի ժամանակ Տարոն Սարգսյանը Երեւան է, թե աղանդի առեւտրի դեմ դայմարի հարցում ֆաղափաղեթարանը վճարական է, եւ գործընթացը Կուկաներից էլ լուծվում է լուծվելու: Մյուս կողմից էլ առեւտրականները դեռ Կուկաներում են բողոքել ու դայմարի հարցում ֆաղափաղեթարանի կողմից մի կտր հացի փող վստակելու խոստումնալից այլընտրանքային առաջարկ ստանալ:

ՆԱԻ ՍԱՏԵՎՈՅԱՆ

Փետրվարի 14-ին Իլիան Ալիեյը կարգադրություն է ստորագրել, որով արժանի գործերի նախարարությանը հանձնարարվել է «Մյուսաստի-նիական ազակցություն ցուցաբերել Բախլուս Պաղեսիսի դեմոստրացիան»:

Այդ առթիվ կողմերի միջև համաձայնություն ձեռք էր բերվել դեռևս սույն թվականի հունվարի 31-ին: Թվում է՝ արժանի ոչինչ չկա: Պաղեսիսը դիվանագիտական ներկա-

Այդուամենայնիվ, Պաղեսիսի՝ որդես անկախ դեմոսիայի ճանաչման հեռանկարի օգտին են արժանացրել Միացյալ Նահանգները, Եվրոմիությունը: Իսկ վերջերս ՌԴ նախագահ Մեդվեդևն անսպասելիորեն ուղղակի այցելություն կատարեց Պաղեսիսին՝ կարծես թե հասկացնելով, որ իր երկիրը նույնպես այդ կազմավորման անկախության միջազգային ճանաչման ջանքերով է:

«զգուսանում է Արբեջանում ահաբեկչությունների մասին ԱՄՆ դեսպատի տարածած հաղորդագրությունը»: Այս վարկածը բացառել չի կարելի, բայց նաև բնական է թվում հարցնել. «Իսկ ինչո՞ւ ԱՄՆ-ը չի առկախել Բախլուս իր դիվանագիտական ներկայացուցչության աշխատանքները»:

Եվ, իրոք, եթե խնդիր վերաբերում է ահաբեկչությունների սղառնալի-ին, ապա, ըստ ամենայնի, Իսրայելը

Ճանարտության դաշինք՝ Բախլի համար

յացուցչություն ունի ոչ միայն Արբեջանում, այլև աշխարհի այլ երկրներում: Այդուամենայն, «Պոլի-գոն»՝ սեղեկակազմակերպությունը կայի փոխանցմամբ, թե՛ համաձայնագրի, թե՛ մանավանդ, Իլիան Ալիեյի ստորագրած կարգադրության շեղումն օգտագործված է «Պաղեսիսի դեմոսիային» արժանացնելու:

Այլ խոսքով, Արբեջանի եւ Պաղեսիսի հարաբերություններն անվանված են «միջդեմոսիային»: Թեև, ինչպես հայտնի է, ԱՄԿ-ի կողմից Պաղեսիսը ճանաչված չէ որդես ինքնիշխան է անկախ դեմոսիային: Միջազգային հարաբերություններում ներկայացված է որդես «Պաղեսիսի ինքնավարություն», կազմավորում, որի անկախության հասնելու իրավունքը են ձգտում ոչ ոք, այդ թվում եւ Միավորված ազգերի կազմակերպությունը, չի մերժում:

Սակայն խնդիր վերջնական լուծում չի ստանում, քանի որ դիվանագիտական խորհրդակցության քաղաքականությունների կրկնում: Իսկ դրանք, ինչպես հայտնի է, որդես հանգրվանի դեռևս չեն հասել: Ավելին, հարցը լրջորեն բարդացել է այն բանից հետո, երբ Չազալի հասնելու իրավունքը են եկել արժանացնելու իսլամականները:

Պաղեսիսում, փաստորեն, միասնական կառավարություն ձեռավորելու եւ ընդհանուր դիրքորոշմամբ Իսրայելի հետ բանակցություններ վարելու փորձերը, մեղմ ասած, հաջողությամբ չեն ղայնվել, ինչի վկայություն թերեւս կարելի է համարել նաև կառավարական վերջին ճգնաժամը:

Ինչպես հայտնի է, Պաղեսիսի անկախության եւ, ընդհանրապես, հրեական դեմոսիային մերժման ամենամասնական դիրքորոշումն ունի Իրանը: Եվ ահա այս իրավիճակում, երբ Պաղեսիսի անկախության միջազգայնացման հեռանկարով բացահայտ Երուսաղեմի ծրագրում են ցուցաբերում եւ ԱՄՆ-ը, եւ ԵՄ-ն, եւ Ռուսաստանը, Արբեջանի նախագահն իր ստորագրած կարգադրության մեջ օգտագործում է «Պաղեսիսի դեմոսիային» ձեռագրությունը:

Նախ ասենք, որ անկախությունից ի վեր Արբեջանը բարիդրացիական հարաբերություններ ունի Իսրայելի հետ: Երբեք է, դաշնակցական Բախլուս դեռևս Իսրայելում դիվանագիտական ներկայացուցչություն չի բացել, բայց փոխարենը հրեական դեմոսիային դեմոսիային Արբեջանում: Եվ դա թույլ է տալիս, որ երկու երկրները զարգացնեն հարաբերություններ որոշ համալիր՝ ներառյալ ռազմատեխնիկական համագործակցությունը, որը նաև միջուկային վերականգնման և Իսրայել-Թուրքիա եւ Թուրքիա-Արբեջան կապերով:

Ներկա դաշինք, ինչպես տեսնում ենք, Արբեջանը ընդունել է բավական դաշնակցական օրոշում: Ըստ էության, այդ երկիրը, թեև անուղղակի, բայց ճանաչել է Պաղեսիսի՝ որդես ինքնիշխան դեմոսիային գոյությունը: Իսրայելի արձագանքն իրեն սպասել չսվեց. նույն օրը Բախլուս հրեական դեմոսիային դադարեցրել է իր դեմոսիային աշխատանքները:

Վերլուծաբանական հանրության որոշ ներկայացուցիչներ դա բացատրում են նրանով, որ Իսրայելն

կարող էր հետեւել ԱՄՆ-ի փայլերին, բայց ոչ՝ լինել նախաձեռնող: Եվ, ըստ այդմ, երեւի թե ավելի ճանաչման է այն վարկածը, որ դեմոսիային աշխատանքները մեկ օրով առկախելու փայլով Իսրայելը դադարեցրել է Արբեջանին իր դիվանագիտական բողոքն է հայտնել:

Սա թերեւս ակնհայտ է: Բայց ավելի հետաքրքիր է մեկ ուրիշ հարց՝ Պաղեսիսը փաստացի ճանաչելով որդես անկախ երկիր՝ Արբեջանը սուր է տալիս իսլամական արժանապատիւյան ճնշումներին, թե՛ դադարեցրել է արաբ-իսրայելական վեճի կարգավորման միջազգային ջանքերին: «Պոլիգոն»-ը, հղելով իր «դիվանագիտական արդյունքներին», սեղեկակցում է, որ Իլիան Ալիեյի վերոհիշյալ կարգադրության մասին իրավաբանական անմիջապես հետ Իսրայելից Բախլուս է հղվել հեռագիր, որով հրեական դեմոսիային զգուսացրել է, որ «եթե Արբեջանը չվերականգնի Պաղեսիսի համոզող իր փոխանակությունը, ապա այդ ժամանակ Իսրայելը համանման փայլեր կձեռնարկի Լեռնային Ղարաբաղի հարցում, եւ Թեւ Ալիեյը հազարի չի առնի բարեկամությունը վնաս բերող ոչ մի համաձայնագիր»:

Եթե սույն սեղեկակցությունը ուրեմ կարելի է եզրահանգել, որ Արբեջանը Պաղեսիսի հետ հարաբերությունները փորձում է սեղանադրել «իսլամական համերաշխության» ոլորտ: Իսկ դա դաշնակցական Բախլի համար հավասարազոր է այսպես կոչված «ճանարտության դաշինք»-ի ընթացքում:

ՎԱՏԻՍ ԱԹԵՆԵՅԵՆԵ

Ս. Լավրով. «Մեր ձավորարեւելյան հեղափոխությունները վստահալոր են Արեւմուտքի համար»

Մեր ձավորարեւելյան դեմոսիային-ներում հեղափոխություն անելու կոչերը անարգասավոր են, կարծում է ՌԴ արտգործնախարար Սերգեյ Լավրովը: Այդ մասին նա հայտարարել է Լոնդոնում կազմակերպված մամուլի ասուլիսում:

Լավրովի խոսքերով, Ռուսաստանը տեսել է հեղափոխություններ եւ այլևս նման փորձի կարիք չունի: Նա կարծում է, որ օտար դեմոսիայինները չդիմադրեն միջամտություն, որքան մեկ կողմը բռնեն եւ արմատական հայտարարություններ անեն, նույն է հնցեքաֆսը:

Mirror.co.uk կայքը հաղորդում է, որ Լավրովը Արեւմուտքի երկրներին նախագրուցում է ուրիշ դեմոսիայիններում (Իրանում, Բահրեյնում եւ այլուր) «որոշակի ժողովրդավարության տարածումը խրախուսելու» վստահություն: Նա նաև հիշեցրել է Պաղեսիսիան ինքնավարության ընթացքներում «Չամաս» կազմակերպության իշխանության գլուխ անցնելը:

Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարար Ուիլյամ Հեյզը, ընդհակառակը,

ընդգծել է, որ թագավորությունը դաշնակցություն է բողոքի խաղաղ ձեռնարկումների իրավունքը: Նա իր ելույթում ասել է, որ Լոնդոնը բոլոր դեմոսիայիններին (առաջին հերթին՝ Իրանին) կոչ է անում հարգել մարդկանց այդ իրավունքը:

Բահրեյնի շիա ընդդիմությունը բոյկոտեց խորհրդարանը

Բահրեյնի խորհրդարանի խեղճագույն ընդդիմադիր շիա դաշինքը դադարեցրել է մասնակցությունը օրենսդիր մարմնի նիստերին՝ ի դաշնակցական բողոքի ցույցերի դաժան ճնշման: Դաշինքի ներկայացուցիչն այդ մասին հայտնել է Ֆրանսուա Բոնիֆանտի:

Նիստերը բոյկոտեց «Ազգային համաձայնության իսլամական միությունը» 18 դասգամավոր ունի խորհրդարանի 40-անդամ անդամները: Ընդդիմադիր դաշինքը դաշնակցություն է հայտնում ցուցարարներին, սակայն ցույցերին մասնակցություն կոչել չի անում: Այդուհանդերձ ընդդիմադիրներն ուզում են ցուցադրել, որ փոփոխությունների ձգտում են երիտասարդները, այլ ոչ թե ինչ-ինչ կուսակցություններ:

Անվստահության ծառայությունների աշխատակիցները փետրվարի 15-ին մայրաքաղաք Մանամայի հիվանդանոցի մոտ գնդակահարեցին բողոքի ցույցի մասնակիցներից մեկին: Նախօրեին Մանամայի մերձակա գյուղերից մեկում համահավա-

փի ցրման ժամանակ ստանվել էր մեկ ուրիշ անձնավորություն, որի դիակը բերվել էր Մանամայի հիվանդանոց: Նրա թաղման ժամանակ տեղի են ունեցել բողոքի նոր ելույթներ:

Բահրեյնի միադաշնակ շիա շիա շիա փոխմասնակցության ներկայացուցիչ է, հեռուստատեսություն ափսոսանք է հայտնել ցուցարարների ստանվելու կադակցությամբ եւ խոստացել է անցկացնել ինքնություն:

Ցույցերի մասնակիցները դաշնակցություն են ընդունել նոր սահմանադրություն, վարչապետի դաշնակցություն դադարեցրել են մեկ անունով: Այդ երկրում արդյոք բոլոր ազգուսությունները, օրինակ՝ մի քանի տասնամյակ իրենց ինքնավարության մասին խոսող թալիբները, ներկայացվում են մեկ անունով՝ «Արբեջանցի»: Ավելորդ են համարում մանրամասնել, որ, օրինակ, լեզգիական մեկուկար կամ ազգային խոհանոցը նույնպես «արբեջանական են» միայն, ինչպես՝ ծիրանը, դուրդը, ֆոչարին, Ծուրին եւ առաջատար՝ անբող Ղարաբաղը: Ժամանակը միայն ցույց կսա, թե ինչ զարգացումներ կլինեն բազմազգ Արբեջանում, իսկ առայժմ մնում է միայն դարձել՝ ի՞նչ կադ ունի արբեջանական իրոք ազգային «սֆթ» սովորությունը լեզգի ժողովրդի ու հասկալից մեր Ղարաբաղի հետ, ընդ որում դա ամենիսկ էլ մեր դարձելիք չէ, այլ այն մի խումբ արբեջանցի երիտասարդների, որոնք Նյուֆասիում կազմակերպել են «արբեջանական երգի ու դաշնակցություն»:

ՎԱՏԻՍ ԱԹԵՆԵՅԵՆԵ

Արբեջանցիները Նյուֆասիում էլ սկսել են «տղմա ուտել»

Մի ֆանի ամիս առաջ անգլիական Նյուֆասի փառաբան մի խումբ արբեջանցի երիտասարդներ, որոնք այստեղ են սովորելու մոդասակով, հայտարարեցին, որ ստեղծել են միություն՝ «դաշնակցություն արբեջանական ինքնությունը եւ բարձրագույն լուր Գարաբաղի իրական դաշնակցությունը»: Երիտասարդները նույնիսկ թռուցիկներ ու բացիկներ էին տարածել իրենց օտարերկրացի հասակակիցների օրգանում՝ «հինգավոր արբեջանական ազգի են «սեւ այգի» Գարաբաղի մասին... Ավելին՝ տեղի բարերից մեկում երիտասարդները կազմակերպել էին «արբեջանական երգի ու դաշնակցություն», ըստ արբեջանական արդյունքների՝ միջոցառմանը մասնակցել են «մի խումբ անգլիացի, մի խումբ հույն, իսպանացի, իտալից թուրք երիտասարդներ, ազգանք երկու հայեր»:

Հյուրերին հրամայվել են «արբեջանական խոհանոցի» ճաշատեղակներ՝ տղմա, խորոված, ֆյաբաբ, դաշնակցություն, լեզգիական եւ այլն: «Ժամանակ առ ժամանակ ուրախ դաշնակցական ընդմիջվում էր ազգային մուլանով, բրիտանացի ուսանողներին հասկալից Եւրոպա հարազատ էին արբեջանական ազգային երաժշտության ներբանգները», արբեջանական կայքերից մեկին դաշնակցություն էր միջոցառման կազ-

մակերակցությունից աղաթա իրավադաշնակցության ճաշարը:

Վերջինս նաև ընդգծել է, որ բարի դաշնակցություն փակցված են եղել դաշնակցություն, որտեղ դաշնակցություն են եղել «Ծուրին մզկիթը եւ Գարաբաղի արբեջանական լինելու այլ աղաթույցներ»։ «Մենք Եւրոպայից ենք մեր արածը, որի հիմնական մոդասակն է արբեջանականության դրոշմազանգույնը եւ Գարաբաղի հարցի արդարացի լուծումը»:

Թողնենք հեռավոր Նյուֆասի «արբեջանական համայնքին» մուղան լսելիս ու դրանով «բրիտանացի երիտասարդներին հիացնելիս», ինչ վերաբերում է «Գարաբաղի հարցի արդարացի լուծմանը», այստեղ մի ֆանի դիտարկում կցանկանայինք կատարել ու սկսել... հենց լեզգիականից:

Ինչպես արդեն իսկ նշել է «Ազգը» անցյալ տարվա հոկտեմբերի 22-ի եւ 28-ի համարներում, գործությունը Արբեջանում խրախուսելի արար է, ու երբ երեխան կատարում է իր առաջին գործությունը, ասենք, գործումն է հարեանի հավը, ապա այդ երեխայը անամվում է «սֆթ», իսկ հարազատներն էլ գալիս են աջակցության: Միայն լեզգիական ամուսնից կարելի է եզրակացնել, որ դարձյալ դաշնակցություն է լեզգի ժողովրդին, որը բնակվում է ՌԴ Գաղեստանի հարավում եւ այ-

սուրվա Արբեջանի հյուսիսային մի ֆանի օրգաններում:

Հետեւաբար՝ լեզգիականով «արբեջանականությունը դրոշմազանգույնը» «սֆթ»-ի դաշնակցություն է, ինչպես նաև, օրինակ՝ ֆոչարին տեղիկ արբեջանական դաշնակցությունը, կամ խաղողի թիփից դաշնակցությունը տղմա արբեջանական ազգային խոհանոց մտնելը: Միգուցե այս իրադարձությունից, իսկ զուցե եւ հասկալից մուսուլմանները ստանում են արբեջանցիների կողմից՝ որդես ազգային դաշնակցությունը դաշնակցություն է ստանում լեզգիների հետ: «Ազգա Լեզգիսան Եւրոպայի» միության դաշնակցական կայքը հրապարակել է հայտարարություն, որտեղ հնչում են լուրջ մախազուստներում Արբեջանի հասցնել, որ այդ երկիրն, մնալ դաշնակցություն հիանալի, սղասում է Զարափակային կամ Վրաստանի ճակատագիրը: «Պաշտոնական Բախլուս անկախությունից ի վեր «մենք խնդիրներ չունենք մուսուլման լեզգիների հետ» կարգախոսով տեսնում է դաշնակցությունը՝ ձուլելու լեզգի ժողովրդին, սղաթելու վերջինիս՝ որդես եղանակով:

Այսօր Արբեջանին ընդամենը մեկ փայլ է մնում, որ առաջատար է ժխի լեզգի ժողովրդի գոյությունը, օտարով արբեջանցի-թուրքերը կամ

իրենց կոչեն լեզգիներ, կամ լեզգիներին կոչեն արբեջանցիներ, ինչը, անուշուշ, ավելի հնարավոր տարբերակ է», ասված է լեզգիների հայտարարության մեջ: Հասկանալի է, որ դաշնակցություն ընթացքում Արբեջանը սեփական արմատների մեջ սկզբում նրան Կովկասի թաթարներ էին, հետո դարձան արբեջանցի-թուրքեր, այնուհետեւ՝ ազգերի, հիմա նույնիսկ մի Եւրոպայից արբեջանական լեզգիներից: Արբեջանցիներին համարում են այսպես կոչված «Կովկասյան Ալբանիայի» հետնորդներ:

«Մի բան հստակ է. Արբեջանը իր փոխանակությունները խոսում է այս արածներում արդյոք բնիկ ժողովրդների լեզուն, մեկուկար, սովորությունները: Սակայն, հույս ունենք, որ այս ամենը ժամանակավոր է, ֆանի որ Արբեջանի թուրքությունը չի կարող հավերժ ընդունելի դարձնել այդ երկրի իշխանությունների «կենդանական բնագործ»՝ «ամեն գնով դաշնակցությունը կարող է, ասված է լեզգիների հայտարարության մեջ, որն ավարտվում է կոչով՝ «աշխարհի ամեն մի կեանք գնվող լեզգիները դաշնակցություն է հետեւողականորեն դաշնակցությունը իր ազգային ինքնությունը՝ թույլ չտալով մեր ազգի ձուլվելը»:

ՎԱՏԻՍ ԱԹԵՆԵՅԵՆԵ

«Ազգը» Կարունակի Ծառայել ազգին

1-ին էջից

Երգիծանկարիչ Սուրբաթ Թորոսյանը (Տոսո) իրեն ղեկավարում է, որ շուտով Հայաստանում անկախ թերթ է հրատարակվելու և կարող են այնտեղ ազատ ստեղծագործել: Բայց հազարի առնչությամբ այդ սարիների մթնոլորտը՝ մի փոքր կասկածեցի: Եթե որևէ սուր ծաղրանկար էի ստեղծում, ապա այն՝ որոշեց կարգի, թերթում չէր տպագրվում: Համաձայնեցի ու թերթի հրատարակումից հետո մի օր առավոտյան մի ֆանի ծաղրանկար բերեցի խմբագրություն՝ առանց հույս ունենալու, որ կտարաբանվի: Մեծ եղավ զարմանքս, երբ հաջորդ օրվա համարում տեսա նկարները», պատմում է Տոսոն ու հավելում, որ «Ազգ»-ում տպագրված առաջին երգիծանկարն իր առանձնահատուկ տեղն է գտել ցուցահանդեսում:

«Երգիծանկարչությունը դժվար, բայց շատ հետաքրքիր և ծաղրանկար ստեղծելու համար մեզ է լինելու նկարիչ, սակայն միայն դա բավարար չէ: Պետք է լինեն ծաղրանկարիչ, սակայն դա էլ բավարար չէ, պետք է ունենալ փառաբանական միտք, որոշեցի ընթացքս, ընկալեմ միտք: Ծաղրանկարում մեզ է գեղեցկություն լինի: Մեծ դաս է «Ազգ»-ում աշխատելը: Սիրում եմ «Ազգ»-ը,

Մրա ոճը, ազատությունը», պատմում է ծաղրանկարիչ Պետրոս Թորոսյանը:

Թե որն է իր ամենասիրելի ու առանձնահատուկ աշխատանքը՝ Յարայանը դժվարանում է պատասխանել ու մեջբերում է հայտնի նկարիչներից մեկի խոսքերը: «Լավագույնս այն երգիծանկարն է, որ դեռ մեզ է նկարել», ասում է նա ու շարունակում խմբագրություն՝ հերթական երգիծանկարի վրա աշխատելու:

«Առաջին անկախ թերթն է, դրոշակակիրն է եղել, մենք հավասար ենք, որ կարող ենք ինչ-որ բան փոխել, ու որոշ բաներ ստացվեցին: Եղել են զանգեր, ստառնալիներ, հնչել են կրակոցներ, ծեծ, բայց դա մեզ չէր վախեցնում, որովհետև սիրով ու հավատով էինք աշխատում: Չեմ փախուցել, որ իմ կյանքը կաղի է «Ազգ»-ի հետ: «Ազգ»-ը եզակի օրաթերթ է, որ հրաշալի կերպով անդրադառնում է մեկուկուսին: Անհնար է գնահատել «Ազգ»-ի դերը հասկալի արհեստագործության լուսաբանման ոլորտում: Լինելով լուրջ թերթ, միշտ իր շուրջը համայնք է խելացի լրագրողների: Պատահական չէ, որ թերթի լրագրողներից շատերը համարվում են ծանաչված են, շատերը հետագայում իրենց թերթերը հիմնեցին, ու մեզ նշանակվեցին ղեկավարներ», պատմում է Տոսոն:

Ամալյա Գեւորգյանը «Ազգ» օրաթերթի ամենահավասարի ընթերցողներից է: Արդեն 20 տարի փակն Ամալյայի առավոտը սկսվում է «Ազգ» կարդալով:

«20 տարի առաջ հենց այս օրը որդիս բերեց օրաթերթի առաջին համարը: Ես ու մեր հիմնարկի աշխատակիցները ոգեւորված թերթում էինք էջերն ու հոդվածները բարձրաձայն կարդում: Այդ ժամանակ սօրենս մոտեցավ, ու հարցրեց. «Ի՞նչ է դասադրել: Ասացի՛ր «Ազգ» օրաթերթն է լույս տեսել: «Որդի՞դ է խմբագիրը», հետաքրքրվեց նա: «Չէ, որդիս չէ, բայց գլխավորն այն է, որ «Ազգ» օրաթերթն է լույս տեսել», հիշում է սկիզբն Ամալյան:

Ամենակարգ-համակարար ազատական կուսակցության վարչության անդամ Սուրեն Սարգսյանն էլ փաստում է, որ «Ազգ»-ը մերօրյա հայ մամուլի ամենահավասարակշռված թերթերից է, որ անկախ փառաբանական վայրիվերումներից՝ իր ուղիղ ու միշտ ընթացիկ չեղելվեց: «Միակ մարդու և, որ դեռ երկար ժամանակ «Ազգ»-ը առումակի ծառայել ազգին», ասաց նա:

Հայոց դասնության, Հայաստանի դասնական ժողովրդագրության, Ջավախքի դասնության, հայ-վրացական հարաբերությունների, Արեւմտյան Հայաստանի, Հայկական Հարցի, Հայոց ցեղասպանության հիմնահարցերի խորագրակա դասնաբան ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, որոշեցու Ա. Ընդհանուր Մեյքոնյանը թե՛ մասնագիտական եւ թե՛ մարդկային հասկանիչներով կառավարված է մեր Պատմական Հայրենիքին եւ նրա անբաժանելի մի մասնիկն է իր ողջ երկրամասը: Դա դասնական չէ, ֆանի ու, ինքն էլ ծնունդով դասնական Ախալցխայից է: Ծնվել է 1961 թ. փետրվարի 16-ին վասակավոր ժողովրդական Արարիկ Մեյքոնյանի ընտանիքում, որտեղ փոքրից մեծացել է Հայաստանի եւ Պատմական Հայրենիքի նկատմամբ սիրով ու կարոսով:

Ա. Մեյքոնյանը 1977 թ. «Գերագուցություն» ավարտել է տեղի Դերեհիկ Դերեհիկյանի անվան թիվ 4 հայկական միջնակարգ դպրոցը եւ նույն թվականին ընդունվել Երեւանի Պատմական համալսարանի Պատմության ֆակուլտետը: 1982 թ. «Գերագուցություն» դիվիզիոնով ավարտելով բարձրագույն ուսումնառությունը՝ մինչեւ 1985 թ. եղել է նույն համալսարանի Հայոց դասնության ամբիոնի աստիճան: 1989 թ. նա հաջողությամբ դասնական է իր թեկնածուական ասեմախոսությունը՝ ստանալով դասնական գիտությունների

վանդում Երեւանի Պատմական համալսարանում, ՀՀ ԳԱԱ մագիստրատուրայում: 2004-2006 թթ. զբաղեցրել է նաեւ Բժշկական համալսարանի Հասարակական գիտությունների ամբիոնի վարիչի դասնանը: Բազմիցս եղել է տարբեր բուհերի (Երեւանի Պատմական, Խ. Աբովյանի անվան Հայկական մանկավարժական եւ Արցախի Պատմական համալսարաններ, Գյումրիի մանկավարժական ինստիտուտ) դասնության ֆակուլտետների Պատմական ֆակուլտետի, ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի, Երեւան ֆուլաի դասնության թանգարանի գիտական խորհուրդների եւ մի ֆանի գիտական հանդեսների («Լրաբեր հասարակական գիտությունների», «Բանբեր Հայաստանի արխիվների», «Կանթեղ» «Վեմ» եւ այլն) խմբագրակազմերի անդամ է:

Արգասավոր է որոշեցու Ա. Ընդհանուր Մեյքոնյանի գիտական ուղին. նա ոչ միայն մեր Պատմական Հայրենիքի դասնական ուսումնասիրությանն է լծված, այլ նաեւ՝ համադասարանային հոդվածների, դպրոցական եւ բուհական դասագրքերի միջո-

2005 թ. Հայոց ցեղասպանության 90-ամյա տարեկից միջոցառումներին ակնկալորեն մասնակցելու համար, ՀՀ Վարչապետի մեդալով: Իսկ վերջերս՝ ծննդյան 50-ամյա հոբելյանի առիթով նա դարձեաւ «Մանկավարժական Համալսարան» հուշանշանակով:

Ա. Մեյքոնյանի գրչին են դասնականում նաեւ՝ «Երկու Ախալցխայի եւ Ախալցախի դպրոցների դասնությունից (19-րդ դար-20-րդ դարի սկիզբ)» (Երեւան, 2005) աշխատությունը, ինչպէս նաեւ՝ «Վ. Ա. Արաբաբեյանի հետ կազմել ու խմբագրել է «Հայաստանի Պատմական գաղտնի փաստաթղթերում (1922-1929 թթ.)», (Երեւան, 2008) ժողովածուն եւ «Հայոց դասնություն. հնագույն ժամանակներից մինչեւ մեր օրերը» (համահեղինակ որոշ. Է. Լ. Դանիելյան, Երեւան, 2008):

Մեր Պատմական Հայրենիքին իր անցյալով ու ներկայով եւ առավել եւս աղաքայով հանգիստ չի տալիս Ա. Մեյքոնյանին, ֆանի որ այն նրա հոգու մեջ է եւ միջրալ դասնագետի միջոցով մեզ հետ հաղորդակցվելու ուղիներ է որոնում: «Երկից է սկսվում Երգիցը», «Արեւմտյան Հայաստանի ճանկաներով», «Հայաստան աշխարհի ամենահոյակալ խորհուրդը», «Արարատ. Հայոց անմահության խորհուրդը»՝ ահա դասնագետ Ա. Մեյքոնյանի մասնաշեղջուրը: Եվ դասնական չէ, որ հետագրա-

Հայոց պատմության նվիրյալ Աշոտ Մեյքոնյանի կենդանի հորեւիյանը

թեկնածուի գիտական ասիճան: 1986 թվականից աշխատում է անցել Հայաստանի Հանրապետության Գիտությունների ակադեմիայի Պատմության ինստիտուտում, նախ՝ որպէս լաբորանտ, ապա՝ գիտախոսող, գիտական ֆաբրիկայի եւ գիտական հարցերի գծով փոխտնօրէն, իսկ 2002 թ., դասնական դրակորակում թեզը, նույն թվականից դարձել է ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի սնօրեն: Երկու տարի անց՝ 2004 թ. ստացել է նաեւ որոշեցու գիտական կոչում, իսկ 2006 թ.՝ ընտրվել ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ:

Պրոֆեսոր Ա. Ընդհանուր Մեյքոնյանը 11 զբերել է ավելի ֆան 150 գիտական հոդվածների հեղինակ է, որոնք լույս են տեսել ինչպէս Հայաստանում, այնպէս էլ՝ Ռուսաստանում, ԱՄՆ-ում, Մեծ Բրիտանիայում, Ֆրանսիայում, Վրաստանում, Լիբանանում, Եգիպտոսում, Իրանում, Արգենտինայում, Հունգարիայում եւ այլուր՝ հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն, վրացերեն, Դարսերեն, իսպաներեն, թուրքերեն, հունգարերեն:

Ա. Մեյքոնյանը զեկուցումներ է ունեցել միջազգային բազմաթիվ գիտաժողովներում, ինչպէս նաեւ դասախոսություններով ու ելույթներով հանդես եկել արտերկրում, հայաստանցի հայազեցի իր ծանակցի խոսքը ներկայացնելով սփյուռքահայ եւ օտարազգի լսարաններին՝ Ուկրաինայում, Գերմանիայում, Վրաստանում, ԱՄՆ-ում, Թուրքիայում, Ռուսաստանում, Ֆրանսիայում, Եգիպտոսում, Շվեդիայում, Իրանում, Իսրայելում, Լիբանանում, Հունաստանում, Շվեյցարիայում, Հունգարիայում, Սիրիայում, Մեծ Բրիտանիայում, Կիորոսում, Մոլդովայում, ինչպէս նաեւ՝ Հայաստանում:

Պրոֆեսոր Ա. Մեյքոնյանը գիտական աշխատանքին զուգահեռ վարում է նաեւ երանդուն մանկավարժական գործունեություն: Նա «Հայոց դասնություն» է դասա-

ցով այն համաճանաչելի կերպով ներկայացնում է ընթերցող լայն հասարակությանն ու երիտասարդ սերնդին: Ընդգրկում է նրա հետազոտությունների աշխարհագրությունը՝ Կարս, Երզրում, Բայազետ, Ալաշկերտ, Արաբկիր, Երզնկա, Ղարաբաղ, Զոն, Կեսարիա, Մալաթիա, Սամսուն, Սեբաստիա, Տրապիզոն, Սասուն, Շաղիկ-Գարահիսար, Ջավախք, Արցախ, Գեաւազ, Համբուրն եւ այլն:

2010 թվականից Ա. Մեյքոնյանը Հայոց դասնության եւ մեկուկուսի դասնության դասախոսությունների շարք է իրականացնում Հայոց բանակում՝ մղապալ ունենալով բարձրագույն հայ զինվորականի դասնամանչողական եւ ռազմահայրենասիրական ոգին:

Բազմադրյուն դասնաբան Ա. Մեյքոնյանը իր գիտնականավարժական ու հասարակական ակնկալ գործունեության համար արժանացել է մի շարք բարձրագույն մրցանակների ու դարձեալների: Այսպէս, նրա «Երզրում» մեմուարությունը (Երեւան, 1994) եւ Արեւմտյան Հայաստանի զավթումներին ու քնակավարներին նվիրված շուրջ 30 հոդվածներն արժանացել են «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գլխավոր մրցանակին, իսկ «Ջավախքը 19-րդ դարում եւ 20-րդ դարի առաջին քառորդին» աշխատությունը (Երեւան, 2003)՝ «Գուրգեն Մելիքյանի Զատեպաղի բազմազգային ընտանիքների» հիմնադրամի դրամաբանական եւ Թեմիյան մեկուկուսի միության «Հայկաբեն Ուզունյան» մրցանակին: Նա դարձեաւսրվել է նաեւ Երեւանի բժշկական համալսարանի «Ոսկե մեդալով», «Ալսեւ Բակունց», «Ֆրիդոլֆ Նանսեն» մեդալներով եւ այլն: Պատմագիտության բնագավառում ձեռք բերած ակնառու հաջողությունների համար որոշեցու Ա. Ընդհանուր Մեյքոնյանը 2003 թ. դարձեաւսրվել է ՀՀ Նախագահի «Մովսէս Խորենացի», իսկ

կան, մանկավարժական ու գիտակազմական աշխատանքով ծանրաբեռնված գիտնականը յոթ անգամ ուխտագնացություն է կատարել Արեւմտյան Հայաստան եւ, իր դասնագետի, տեղագրագետ-ֆաբրիկայի ու դասնագետաշխարհագրագետի մասնագիտական խոր իմացությամբ օրջել է մեր Հայրենիքի գյուղերով ու ֆալաբներով, ուսումնասիրել դասնական նվիրական տարածքները, աղա, վերադառնալով, աշխատություններով ու տեսաֆիլմերով իր տղապարտությունները կիսել հայրենակիցների հետ՝ «հայրենաբաղձ նորանոր մարդկանց» մղելով «դեղի գերված Հայրենիքի ճամփաները»: Նրա ուխտագնացությունների արդյունք է «Կարոտի երգի» (Երեւան, 2006) ֆիլմը, որտեղ հեղինակն իր անձնական փորձառությամբ ու տղապարտություններով եւ հայ մարդու դասնահոգեբանական զգացողությամբ ու արդուններով հանդիսատեսին առաջնորդում է հայրենիքի սրբատուր տարածքներով՝ գրեթե ողջ Արեւմտյան Հայաստանով ու Հայկական Կիլիկիայով, որոշեցի մեզանում արթուն դասնականի Հայրենիքի երազանքն ու այն երբեք վերադարձնելու ձգտումը:

Պատմագետ Ա. Մեյքոնյանն այն յուրահատուկ անհասնելից է, որը ձգտում է հասնում է անհասնելից: Եվ ահա այդ ուղեւորությունների սրամաբանական արունակությունը եւ թազն ու դասնական դարձավ 2007 թ. օգոստոսի 10-ին՝ հայ ժողովրդի համար բախտորոշ Սերի դաւազգի օրը, Արարատ լեռան 5.165 մ բարձրության դժվարահաս գագաթ ու ղեկը՝ արդյունքում զույգ խորհրդանշական ստեղծագործությունների՝ «Արարատ. Հայոց անմահության խորհուրդը» գրի եւ ֆիլմի ծնունդը (Երեւան, 2008): Խորհրդանշական են Արարատի գագաթից հեղինակի հնչեցրած արված խոսքերը. «Մենք՝ հայերս, ձակասագրի բերումով դասնագրված ենք՝ փնտրելու... դասնական ձեւարկությունը՝ մեր բնականաբան Հայրենիքի խորհրդանշակ լեռան վերադարձը նույնպէս լուրջ համայնականի դեռ հառնած միացյալ Հայաստանի վերաստեղծման բարձրագույն երազանքն է... Այնպէս որ՝ Կամօ, Հավաթ, Հայրենական, Հայրենիք...»:

Ահա Ա. Ընդհանուր Մեյքոնյանի հայի, ֆալաբացու եւ գիտնականի կյանի իմաստն ու դավանած ազգային արժեքները, որոնք, դասնականաբանական ու դասնամանչողական իր մնայուն աշխատություններով, գիտագործական կարեւոր դեր ու նշանակություն են ստանում՝ նորանոր սերունդներ դասնականելով ի Եւրոպայի Հայրենիքի եւ ի ծառայությունը Հայկական Հարցի:

ՔԱՐԻՎ ԿԱՐՈՒՄ
Պատմական գիտությունների քննաձում,
ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի
ակադ գիտախոսող

Տայ Եսայանը ստիպված էր հրաժարական սալ

Տայ Եսայանը ստիպված էր հրաժարական սալ

Մոսկվայում վերջնագծին է մոտենում Եսայանի «Արարատ» մրցաբաժնի վարչակազմի մեկ շուրջ մի քանի հայ Եսայանի սիստեմի հավակնունք են հարթողի կոչմանը: Խոսքը վերաբերում է Ե եւ հակառակը Ե խմբում հանդես եկող հայաստանցի Եսայանի սիստեմի:

Մրցաբաժնի վերջնագծում դարձապես հիմնական խաղ է ցուցադրում Գոյիկ Գալստյանը: Մեկ-մյուս Գոյիկ Գալստյանը վասակելով ընդամենը կես միավոր, Գոյիկն այնուհետև 5 անընդմեջ հաղթանակ տնեց: Վերջին հաջողությունը գրանցվեց Պերմյանի մերկայացնող Վիսալի Կունիկի հետ մրցավեճում: Եվ եթե չլիներ անհաջող մեկնարկը, արդար Պերմյանը եւս կհավակններ գլխավոր մրցանակին:

Հաղթողի հավակնորդների թվում է նաեւ ռուսաստանցի Երոուրդ Բարսամյանը, որը հաղթեց Ֆարիսան Սոհանադին ու վասակեց 6 միավոր:

Իսկ այժմ անդրադառնամք Ա խմբի մրցաբաժնին: 8-րդ տուրում մրցաբաժնի միանմայա առաջատար, վիսենամեցի Լե Քուսանը կիսմ անդրանիկ դարձրեց Պերմյանը կրեց բոլորարացի Իվան Զեդարի-նովի հետ մրցավեճում: Այժմ 2 Եսայանիստները 6-ական միավորով գլխավորում են արդուսակը: 8 Եսայանիստներ 5,5-ական միավորով հետադուրդներին դերում են: Հայաստանցի Եսայանիստները լավագույն արդյունքն ունի Տիգրան Պետրոսյանը, որը 5 միավորով 11-րդ տեղում է: Նա հաճախում կնեց Վադիմ Զվյագինցիի հետ: 4,5 միավոր ունի Սերգեյ Մովսիսյանը, որը հաղթելով Երոուրդ Իսուրիզազալին, հանգրվանեց 26-րդ հորիզոնականում: Ավեխի Գրիգորյանը ոչ-ոքի խաղաց Իգոր Կուրնոսովի հետ եւ վասակեց 4 միավորով ընթացում է 39-րդ տեղում: Բրազիլացի Գրիգոր-Սեակ Մխիթարյանը դարձրեց իր Եսայանիստը Եսայանիստը կրեց Ռոբերտ Դեմիդ: Նա ունի 3 միավոր:

Armsport.am-ի սեղելագծում Երեանի «Արարատ» գլխավոր մարզիչ Տիգրան Եսայանը հրաժարական է սվել: Անկեղծ ասած սա այնքան էլ անակնկալ չէր, քանի որ «Արարատ» գլխավոր մարզիչը բազմիցս իր դժգոհությունն է արտահայտել ակումբի ղեկավարության դաժակամեցից, որը դարձապես անուսուրբայան է մասնել երբեմնի հզոր ու սիստեմակիր թիմին: Տիգրան Եսայանը, որ նախկինում հանդես է եկել Երեանի «Արարատ»-ում, թիմի ղեկը ստանձնել էր անցած մրցաբաժնում: Երիտասարդ մարզիչին հաջողվեց բավական մարտնակ կոլեկցիվ ձեւավորել, որն առաջին խմբի մրցաբաժնում հաղթող ձեւանվեց, իրավունք ստացավ կրկին հանդես գալու բարձրագույն խմբում: Սակայն նախադասարանական Երեանում ակումբի ղեկավարությունը ոչինչ չձեռնարկեց ուսումնամարզական հավակներ կազմակերպելու հարցում: Թիմը հնարավորություն չունեցավ մեկնելու Ճապոն, էլ չենք խոսում արտերկրի մասին: Ըստ Տիգրան Եսայանի, ակումբի ղեկավարությունը խոստացել էր արտերկրի ֆուտբոլիստներ հրավիրել, սակայն դա էլ տեղի չունեցավ: Նման դայնամիկում գլխավոր մարզիչը միտ համարեց հրաժարական սալ, քանի որ «Արարատ» չի կարող լրջորեն մրցակցել առաջնության մյուս մասնակից թիմերի հետ: Տիգրան Եսայանի հրաժարականը ընդունվել է: Տեսնենք, թե ով կհամարվի գլխավորել «Արարատ»: Գուցե ակումբի փոխնախագահ Արկադի Անդրեասյանը ստիպված լինի կրկին անցնել մարզական աշխատանքին: Որքան էլ որ ցավալի է, սակայն «Արարատ» արտերկրի մեծահարուստ հովանավորները ոչինչ չեն ձեռնարկում թիմի նախկին փառքը վերականգնելու համար:

«Փյունիկը» ջախջախեց «Արարատին»

ՀՀ չեմպիոն «Փյունիկը» Կիտրոսում անցկացրած սուուողական 2-րդ խաղում 7-1 հաձվով ջախջախել է տեղի «Արարատին», որը երկրի առաջնությունում ընթացում է 4-րդ տեղում: Առաջին խաղակեսում թիմերը մրցադարձեց են հանել մարտական կազմերը: «Փյունիկը» առաջին խաղակեսը Եսայան է 2-1 հաձվով: Ընդմիջումից հետո «Արարատը» մեծ թվով փոփոխություններ է կատարել կազմում, որի արդյունքում ես 5 գոլ է բաց թողել: «Փյունիկից» 2-ական

գոլի հեղինակ են դարձել Մարկոս ու Գեուրդ Դազարյանը, մեկական անգամ աչի են ընկել Երգար Մալախյանը, Արսիկ Եղիզարյանը ու Գոլհաննես Գոլհաննիսյանը: Այսօր «Փյունիկը» կվերադառնա Երեան, իսկ 4 օր անց կողտուրվի Անթրիսի ուսումնամարզական 3-րդ հավաքի: «Փյունիկում» Եսայանական է մարզվել վրահաստությունից հետո աղափնվող Կառլեն Մկրչյանը, իսկ Դավիթ Մանույանը դեմ է Մյունխենում բուժգնում անցնի:

Դրագուսիստվիչը 4 ամիս խաղադաձս դուրս չի գա

Վերջերս «Բանանցի» հետ դայնամիկոր կնեմ սերը կնեմոնական դաձսդան Դրագան Դրագուսիստվիչը մարզման ժամանակ ոսփ լուրջ վնասվածք է ստացել: Բուժգնումից դարգվել է, որ նա կսրել է ախիլեսյան ջիլը, ուստի վրահաստության կարի կա: Վնասվածքի հետեւանով Դրագուսիստվիչը առնվազն 4 ամիս չի կարող խաղադաձս դուրս գալ: Այնուհետ որ «Բանանցին» անհրաձեձ կլինի խաղային այդ գոսում այլ ֆուտբոլիստի փորձարկել:

Թիմում փորձաձրան անցնող ջեռնոգրոցի Մրզան Ռարոնիչը մարզիչների դաժանեցերին չի համարտասախանել ու նրանից հրաձարվել են: Նա փոխարեն ներկայումս «Բանանցում» փորձաձրան է անցնում Մակեդոնիայի ազգային հավաքականի 25-ամյա հարձակվող Դուսան Սավիչը, որն անցյալ սարի խաղում էր ռումինական «Բարսովում»: «Բանանց» է վերադարձել «Ցվեմա Չվեդրայում» փորձաձրան անցած Արսեն Բալաբելյանը, որին չհաջողվեց ընդգրկվել նոր ակումբում:

Տամես արդյուններ

Չեխիայի Լիբերեց Բաղախում ընթացող Եվրոդայի երիտասարդական ձեռնարկին օլիմպիական փառասնում հայ մարզիկների ցուցանիւները բավական հանես են: Բալաբելյանը մրցումներում, ջղաների անհասական 12,5 կմ մրցավազում Արսուկ Մկրչյանը 87 մասնակիցների մեջ 85-րդն էր: Նույն մրցաձեւի աղջիկների 10 կմ մրցասրաձությունում Եսայանիստ Եսայանիստը հանդես եկավ Գոհար Աբգարյանը՝ չիասնելով վերջնագիծ: Լեռնադաժնակորդների հսկա ոլորավարչը 65 մասնակիցների մրցավազում Սարգիս Գալստյանը վերջինը հասեց վերջնագիծը: Ընդ որում, 11 մասնակիցներ չկարողացան հասնել վերջնագծին:

Դաժնակորդների արագավազ մրցաձեւում 85 մասնակիցների մեջ Թադեոս Պողոսյանը 72-րդն էր, Գրաչիկ Սահակյանը՝ 83-րդը: Աղջիկների արագավազում Լիլիթ Տոնյանը 78 մարզիկների մեջ զբաղեցրեց 69-րդ տեղը, իսկ Կառյա Գալստյանը հանգրվանեց 72-րդ հորիզոնականում:

Տաղթական մեկնարկ

Դավիթ Նալբանդյանը հաղթանակով մեկնարկեց Բուենոս Այրեսում անցկացվող թեմիսի մրցաբաժնում: Նա մրցակիցը իսլաացի Պոսիսո Սարաչեն էր (6-4, 6-4):

«Ասոլային դաձերազնը» վերսկսվեց

Երկու հանդիմունքներով վերսկսվեց ֆուտբոլի չեմպիոնների լիգայի մրցաբաժնը, որը թեւակոխել է վձռական փուլ: 1/8 եզրափակիչի առաջին խաղում «Միլանը» սեփական հարկի սակ 0-1 հաձվով զիջեց Լոնդոնի «Տոտենհեմին»: Անգլիական ակումբի հաղթանակն աղաաիվեց 80-րդ րոդեին Կրուչի խիած միակ գոլը: Մյուս խաղում «Վալենսիան» սեփական հարկի սակ հյուրընկալել էր «Եսայան-04»-ին: Գրանցվեց ոչ-ոքի՝ 1-1: 17-րդ րոդեին հաձվով բացեց Սոլդադոն, 2-րդ խաղակեսում զերնանացիներին դարձրեցին փուլից Ռաուլը:

Երկու հանդիմունքներով վերսկսվեց ֆուտբոլի չեմպիոնների լիգայի մրցաբաժնը, որը թեւակոխել է վձռական փուլ: 1/8 եզրափակիչի առաջին խաղում «Միլանը» սեփական հարկի սակ 0-1 հաձվով զիջեց Լոնդոնի «Տոտենհեմին»: Անգլիական ակումբի հաղթանակն աղաաիվեց 80-րդ րոդեին Կրուչի խիած միակ գոլը: Մյուս խաղում «Վալենսիան» սեփական հարկի սակ հյուրընկալել էր «Եսայան-04»-ին: Գրանցվեց ոչ-ոքի՝ 1-1: 17-րդ րոդեին հաձվով բացեց Սոլդադոն, 2-րդ խաղակեսում զերնանացիներին դարձրեցին փուլից Ռաուլը:

Տայասանից լավագույնը «Փյունիկն» է

Ֆուտբոլի դաձսության եւ վիձակազության միջազգային ֆեդերացիան հրադարակել է 2001-2010-ի արդյունքներով աշխարհի ուձեղագույն 643 ակումբների ցանկը: Հայաստանն այդ ցուցակում ներկայացնում են 6 ակումբներ:

Հայաստանի բազմակի չեմպիոն Երեանի «Փյունիկը» զբաղեցնում է բավական բարձր՝ 175-րդ տեղը: «Փյունիկի» նման ցուցանիւր դաձահական չէ, քանի որ թիմը 2001-2010-ին անփոփոխ նվաձել է Հայաստանի չեմպիոնի տիտղոսը, բազմիցս դարձել է երկրի գավաթակիր եւ սուղեղավաթակիր:

2000-ից ՀՀ առաջնություններին մասնակցող «Միկան» 267-րդ տեղում է: «Միկան» 5 անգամ նվաձել է Հայաստանի գավաթը, բազմիցս դարձել է առաջնության մրցանակակիր: 292-րդ հորիզոնականում է հանգրվանել «Բանանցը», որը ես նվաձումների է հասել վերջին տասնամյակում: Երեանի «Արարատը» 516-րդ տեղում է, «Շիրակը» զբաղեցնում է 566-րդ հորիզոնականը: 2006-ին հիմնադրված «Ուլիսը» չնայած կարճ կենսագրությանը, ես տեղ է զեղ սասնամյակի ուձեղագույն ակումբների ցանկում՝ հանգրվանելով 585-րդ հորիզոնականում: Իսկ սասնամյակի ուձեղագույն ակումբներ իտղանական «Բարսելոնն» է: 2-րդ տեղում անգլիական «Մանչեսթեր Յունայթեդն» է, որին հաջորդում են «Լիվերդոլուն» ու «Արսենալը»: Չեմպիոնների ներկայիս գավաթակիր իսլաական «Ինտերը» եզրափակում է լավագույն հնգյակը: Լավագույն սասնյակում տեղ են զբաղեցրել նաեւ «Բավարիան», «Միլանը», Մարիդի «Ռեալը», «Չելսին» ու «Ռոմանն»:

Գարիիելը Իրան չմեկնեց

Իրանի Ռեձս Բաղախում մեկնարկել է Եսայանիստի փառասնը, որն անցկացվում է 6 խմբով: Ուձեղագույնների մրցաբաժնի մասնակցելու նախնական հայտ էր ներկայացրել նաեւ Գարիիել Սարգսյանը, սակայն նա Իրան չի մեկնել: Ինչդես հայտնի է, Գարիիելը ներկայումս Ճաղկաձորում ուսումնամարզական հավաք անցկացնող Լեւոն Արմայանին է օգնում: Մրցաբաժնի չեն մասնակցում նաեւ մի խումբ գրոսմայսերներ Ալեքսանդր Սոխեբենկոյի գլխավորությամբ, որը անենաբարձր վարկանիւն ուներ (2670): Ուձեղագույնների մրցաբաժնի 79 մասնակիցների թվում են Հայաստանի երկու Եսայանիստներ՝ գրոսմայսեր Գեուրդ Հարությունյանը եւ միջազգային վարդեձ Արման Հայրադեձյանը: Մեկնարկային տուրում Հարությունյանը ոչ-ոքի խաղաց արբեջանցի Ազա Կանանի հետ, իսկ Հայրադեձյանը հաղթեց իրանցի Ֆարբող Պազուրաբաձին:

Բ խմբում Սարգիս Սարգսյանը ոչ-ոքի խաղաց ԱՌո Կանանի հետ, Ռաֆայել Բակունցն էլ հաձսություն կնեց Պեյման Յախչիի հետ: Ը խմբում հանդես եկող Անգելինա Հակոբյանը դարձվեց Հասիլ Ֆաթալիեյանին:

Իտղաց արբեջանցի Ազա Կանանի հետ, իսկ Հայրադեձյանը հաղթեց իրանցի Ֆարբող Պազուրաբաձին:

